כח א ב מיי' פ"א מהל' אבות הטומאות הלכה ס :

כט ג ד מיי' פ"ג מהל' אבות הטומאות הל"ב :

ל ה מיי' פ"ט מהל' רוצח הלכה ו :

א ו מיי' פ"ט מהל' פסה"מ הל"ג :

ב ז מיי' שם הל"ג :

[illegible]

א] כשבא בדרך זו היא בטהורה כשבא בדרך זו היא בטמאה ב] ת"ל 'טריפה' מי שיש במינה טריפה, אוציא את הטמאה שאין במינה טריפה ולא אוציא את החיה שיש במינה טריפה? ת"ל 'ואכל לא תאכלוהו' מי שחלבה אסור ובשרה מותר, יצא חיה שחלבה ובשרה מותר: א"ל רב יעקב בר אבא לרבא אלא מעתה 'נבלת בהמה טהורה' הוא דמטמאה, 'נבלת בהמה טמאה' לא מטמאה? אמר ליה כמה סבי שבישתו בה - סיפא אתאן לנבלת עוף טמא. אמר רבי יוחנן: לא טיהר רבי מאיר אלא בתמימין אבל בבעלי מומין לא, ורבי אלעזר אמר אפילו בבעלי מומין, איתמר נמי אמר רב ביבי אמר רבי אלעזר מטהר היה רבי מאיר בבעלי מומין ג] ואפילו באווזין ותרנגולין. בעי רבי ירמיה ערף עז מהו: אווזין ותרנגולין טעמא מאי דמינא דעופות נינהו אבל עז לאו מינא דעגלה נינהו או דילמא מינא דבהמה הוא, יתיב רב דימי וקאמר לה להא שמעתא אמר ליה אביי מכלל דעגלה ערופה טהורה היא? א"ל אין אמרי דבי רבי ינאי *'כפרה' כתיב בה כקדשים, מתיב רב נתן אבוה דרב הונא *(בר נתן) 'ואכל לא תאכלוהו' אין לי אלא חלב שאסור באכילה ומותר בהנאה, חלב של שור הנסקל ועגלה ערופה מנין? ת"ל 'כל חלב' ואי ס"ד עגלה ערופה טהורה היא, טהורה וחלבה טמא? היכא דערף מיערף לא איצטריכא ליה, כי איצטריכא היכא דשחטה מישחט, ותיהני ליה שחיטה לטהרה מידי נבלה? לא צריכא שמתה, מכלל דמחיים אסורה? אין *אמר רבי ינאי גבול שמעתי ושכחתי ונסבין חברייא למימר ירידתה לנחל איתן היא אוסרתה:

הדרן עלך חטאת העוף

כל *הזבחים שנתערבו בחטאות המתות או בשור הנסקל, אפילו אחת בריבוא, ימותו כולן. נתערבו בשור שנעבדה בו עבירה או שהמית

ואפילו באווזין ותרנגולין. ומתני' דמסכת טהרות (פ"א מ"א) מוכחת קצת דקתני י"ג דברים נאמרו בנבלת עוף טהור וקתני סיפא ר"מ אומר מליקתה ושחיטתה מטהרתה ס] משמע בכל עופות דומיא דרישא ודומיא דשחיטה: **אבל** עז לאו מינא דעגלה נינהו. אע"פ דאווזין ותרנגולין לאו מינא דתורים ובני יונה ומטהרין לא דמי דהכא עגלה בהמה גסה ועז בהמה דקה אבל בעופות לא שייך למימר מין גסה ודקה אע"ג דמשמע בלשון משנה עוף הדק ועוף הגס בפרק אלו טריפות י] (חולין מב.) (*וקשה משילהי אותו ואת בנו) (שם דף פג):

הדרן עלך חטאת העוף

כל הזבחים שנתערבו בחטאות המתות כו'. ואם תאמר תנינא חדא זימנא במס' קינין (פ"ב מ"ג) ואם פרח מבין המתות לכולם הרי כולם ימותו וצריך לעשות צריכותא דבגמרא פריך תנינא חדא זימנא במתני' דכל האסורים לגבי מזבח ומשני צריכא ושמא אי מהתם הוה אמינא ה"מ עופות דהפסד מועט אבל זבחים דהפסידן מרובה אימא לא נפסדינהו *לכולהו:

אפילו אחת בריבוא ימותו כולן. הקשה ה"ר יצחק ברבי מרדכי דבפרק הנשרפין (סנהדרין דף עט:) תנן רוצח שנתערב באחרים כולן פטורין ר' יהודה אומר כונסין אותן לכיפה ומפרש בגמרא בשור שלא נגמר דינו שנתערב בשורים אחרים שנגמר דינן קמיפלגי ופטרי רבנן משום דאין גומרים דינו של שור אלא בפניו והשתא הכא דרובא דהיתירא ופסידא דקדשים אמרינן ימותו כולן התם דרובא דאיסורא יא] והדיוט לא כ"ש ונראה לרבינו יצחק דגרסינן כמו שמצא בספר אחד ישן בשור שלא נגמר דינו שנתערב בשורים אחרים ול"ג שנגמר דינן אלא (איירי) בשורים מעליא עסקינן והשיב לו ר"ת דמהניתין דקתני כולן פטורים משמע שהאחרים בני חיובא ואע"ג דברישא דשמעתין אמרינן מאי אחרים אילימא אחרים כשירין פשיטא ולא פריך פטורים פטור מיבעי ליה התם כיון דמצי למיפרך מגופה לא חש למידק ועוד דריש לקיש אדרבי אבהו קאי דמשני הכא ברוצח שלא נגמר דינו שנתערב ברוצחים אחרים עסקינן ועלה קאי ר"ל ומשני באדם כ"ע לא פליגי דפטירי אלא הכא בשור שלא נגמר דינו כו' ומשמע דההוא עניינא דאוקמה רבי אבהו באדם מוקי לה ריש לקיש *) בשור שנגמר דינו יב] אבל נתערב בשורים יג] מעליא היה אומר ר"ל יד] ניכבשינהו דניידן וכל דפריש מרובא פריש ומתניתין דשילהי מסכת ע"ז (דף עד.) דשור הנסקל טו] אוסר בכל שהוא מיירי בשנסקל דליכא למימר ניכבשינהו ותדע דלא קתני שנגמר דינו ומתני' דהכא דקתני ימותו כולן בנתערב בזבחים מיירי ולגבוה וגזירה שמא יבואו י' כהנים בבת א' (לקמן דף עג:) ומסקי מן הקבוע למזבח אבל בעלמא אמרינן ניכבשינהו דניידן ומטעם זה היה אומר רבינו תם דנראה לו להתיר דרוסת הזאב ברוב דמעשים בכל יום דזאבים טורפים ונוטלין שה מן העדר ורועה מצילן ושריא להו דאע"ג דבעלי חיים חשיבי וכן רוב עופות דורסין אווזין ותרנגולין ומותרין **) והכא דנתערב ברובא שנגמר דינן דפטרינהו אפילו ניידי ולא אמרינן כל דפריש מרובא פריש לאו פטורין דליסתרו בהנאה קאמר אלא פטורין דלא אטרחו בי דינא להורגם דכמיתת בעלים כך מיתת השור ועוד דלא ליתי לאחלופי באדם דאדם

*) גי' הל"ק בשור לכך נראה כגי' הספרים אבל נתערב כו' **) והתם נ"ק

ה"ג כשאתה בא בדרך זו היא בטהורה וכשאתה בא בדרך זו היא בטמאה. הילכך מדינא לא נפקא ת"ל טריפה כו': **אלא מעתה כו'.** אמתני' פריך דקתני "מה שטיהר מכלל נבילה בטמאה ולא בטהורה" ד]: **כמה סבי שבישתו בה.** תמיה אני על זקנים מרובין שכמותכם שנשתבשתם בה: **סיפא.** דקתני טיהר מכלל נבילה: **אתאן לנבלת עוף טמא.** שטיהרה הכתוב מלטמא בבית הבליעה: **לא טיהר רבי מאיר.** במליקת טריפה אלא בתמימים דשייכא בהו מליקה: **ואפי' באווזים.** דלאו בני מזבח הן ובלבד שיהו קדשים בפנים דהא טריפה נמי לא חזיא בתורין ובני יונה וטיהרה הואיל ומליקה הכשר קדשים בפנים היא: **ערף עז.** על החלל במקום עגלה ערופה: **מהו.** לר"מ מי אמרינן כי היכי ה] דמטהר מליקת אווזין קדשים בפנים הואיל ומליקת שום עוף בפנים הוא ה"נ (א) עריפה הכשר (טהרת) עגלה היא מידי נבילה כדאמרי' לקמן: **ה"ג אבל עז לאו מינא דעגלה הוא.** שזו מין גסה וזו מין דקה: **אין לי.** שטהור מידי נבילה אלא חלב שאסור באכילה ומותר בהנאה כדכתיב (ויקרא ז) יעשה לכל מלאכה: **חלב שור הנסקל ועגלה ערופה.** שאסור בהנאה מנין שטהור: **ת"ל כל חלב.** דסמיך ו] ליה כי כל אוכל חלב ואי ס"ד עגלה ערופה טהורה אילטריך קרא לטהר חלבה וכי היא טהורה וחלבה טמא: **היכא דשחטיה מישחט.** משנאסרה בהנאה מחיים כדמפרש לקמיה דמחיים נאסרה: **ותיהני לה שחיטתה.** אע"פ שאינה מתירתה לא באכילה ולא בהנאה תטהרנה מלטמא דאין לך שחוטה 'בבהמה טהורה' שמטמאה: **שמתה.** דהשתא בשרה טמאה ואילטריך לטהר חלבה שלא תאמר לא טיהר אלא חלב שאתה קורא בו 'יעשה לכל מלאכה': **מכלל דמחיים אסורה.** ואע"פ שלא נערפה מדקתני 'חלב עגלה ערופה מנין' ואוקימתה בשמתה: **גבול שמעתי.** בהמחימתין]: **ונסבין חברייא.** וסבורין התלמידין מדעתם לומר: **ירידתה כו'.** ובקידושין יליף לה דנאסרה מחיים:

הדרן עלך חטאת העוף

כל הזבחים. **אפילו אחת בריבוא.** השתא משמע אחת כשירה ברבוא של חטאות המתות הילכך פריך בגמרא מאי "אפילו" הא הוו מתות רובא דקתני שנתערבו בחטאות המתות; חמש חטאות מתות ח] נינהו (ולד חטאת וחטאת שמתו בעליה ותמורת חטאת ושכיפרו בעליה ושאבדה ושנמצאת בעלת מום): **נתערבו.** זבחים כשרים בשור שנעבדה בו עבירה אחד באחד ומפרש ואזיל מאי היא כגון שהמית

גליון הש"ס

גמ' מכלל דעגלה ערופה טהורה. עיין חולין דף פב ע"א תוס' ד"ה עגלה ומנחות דף קב ע"ב תוס' ד"ה ועגלה:

שיטה מקובצת

א] כשאתה בא בדרך כו' ת"ל טריפה כו'. [illegible]

[illegible] קא מליקה בקדשים דהוי דבר המכשירו אבל מליקת חולין לא אע"ג דשחיטה מטהרת טריפתה [illegible] ע"ג דלא הוי דבר המכשירו התם היינו טעמא כדאיתא לעיל אם העולה לו שחיטת חוץ כו' [illegible] דאין שוה בפנים כבחוץ אבל גבי מליקת חולין לא שייך האי טעמא ופ"ה דדרשינן נמי מה [illegible] פי' בחולין ובקדשים אף נבילה ששוות בכל בין בחולין ובין בקדשים יצאת מליקה שאינה [illegible] חולין נמי אינה מטמא וקשה דא"כ הוי המליקה בחולין דבר שלא בהכשירו מקדשים דהוי בהכשירו ולא ילפינן ליה כדקאמר לעיל אע"ג דההיא דלעיל דלא כר"מ מדמעט מליקת קדשים בחוץ ומליקת חולין [illegible] חלוק ר"ם (מסברא) [אזברא] זו דאין דנין שלא בהכשירו מבהכשירו ותדע מדפריך לעיל מההיא דיוצא כשר בבמה וי"ל דהכא שלא בהכשירו הוא דילפינן אליבא דר"מ דאמר מליקת [illegible] טריפתה מטומאתה אע"ג דטריפה אם עלתה תירד הילכך ילפינן מינה שפיר מליקת טריפה בחולין וההיא דלעיל דלא יליף מליקת קדשים בחוץ מבפנים משום דהוי דבר שלא בהכשירו מדבר שבהכשירו וההיא [illegible] מליקה מטהר טריפתה מטומאתה גם בקדשים הילכך מליקת קדשים בפנים הוי בהכשירו בלא טריפות ואף שמאל ולילה חשיב ליה בהכשירו כיון דאם עלו לא ירדו מיהו לעיל גבי שחיטת קדשים בפנים ובחוץ [illegible] מא משום אם העולה לו שחיטה לחייבו כו' תיפוק לי משום כיון דשחיטה מטהרת בחולין מטהרת נמי בקדשים משום מה טריפה ששוה בכל אף נבילה ששוה בכל כדקאמר הכא גבי מליקת חולין ושלא בהכשירו [illegible] א דהא שחיטה מטהרת בחולין גם בטריפה דהוי שלא בהכשירו וי"ל דלר"מ ה"נ וכי איצטריך לעיל טעמא דאם העולה לו כו' לר' יהודה איצטריך דאמר במתני' דאף שחיטה אינה מטהרת טריפה מטומאתה [illegible] י' והילכך ליכא למילף שחיטה בקדשים משחיטה דחולין דא"כ הוי דבר שלא בהכשירו מבהכשירו דהא שחיטת חולין [אינה] מטהרת בטריפה לר' יהודה ואין זה דוחק אי מוקמינן לה כר' יהודה דהא [illegible] בת"כ וסתם סיפרא ר"י מיהו קשה דלעיל אמר ר"מ טריפה למה לי למעוטי שחיטה שהיא לפנים כלומר דילפינן מה טריפה ששוה בפנים כבחוץ אף נבילה ששוה בפנים כבחוץ לאפוקי שחיטה בפנים [illegible] משמע דר"ם גופיה אית ליה האי דרשה ויש לומר דלעולם לית ליה ומ"מ איצטריך טריפה לר"מ למידרש מה טריפה ששוה בכל בחולין ובקדשים אף נבילה ששוה בכל בחולין ובקדשים ומהאי [illegible] שחיטה בעוף קדשים בין מליקה בעוף חולין כדפי' והא דקאמר לעיל לר"מ טריפה למה לי למעוטי שחיטה שהיא לפנים לאו דוקא אלא כלומר טריפה איצטריך לאקושי נבילה לטריפה לר"מ כדאית ליה כדפי' [illegible] בכל אף נבילה ששוה בכל כדפ"ה הכא והא דנקט שחיטה שהיא לפנים היינו משום שהזכיר לעיל לר"י הך דרשה דשחיטה שהיא לפנים ושהקשא דטריפה נפקא לן תני נמי (איצטריך) לר"ם [איצטריך] [illegible] ילה וטריפה לענין שוה בכל כדפי' כל זה דקדק מורי ליישב פ"ה שפירש כאן דיליף נבילה מטריפה מה טריפה ששוה בכל כו' דיליף חולין מקדשים מיהו יש לפרש בע"א דגם לר"ם לא יליף חולין מקדשים [illegible] קדשים מחולין לענין שחיטה הוי שלא בהכשירו כדפי' מ"מ כיון דהכשר קדשים ומצוותן במליקה דוקא ולא בשחיטה הילכך חשיב מליקה בהכשירו גם בטריפה וכן שחיטה בחולין כיון דהיינו [illegible] תו בכך הילכך חשיב קצת בהכשירו והילכך שפיר איצטריך גם לר"מ גבי שחיטה בקדשים הנך טעמא דלעיל אם העולה לו שחיטה בחוץ כו' ופנים משום דאינו שוה בפנים כבחוץ דהא ליכא למילף קדשים [illegible] לפינן חולין מקדשים לענין מליקה מהאי טעמא כדפי' (וכ"ת) [וא"ת] א"כ מנ"ל לר"ם מליקה בחולין וי"ל כיון דידעינן בשחיטה דמטהרת גם בקדשים מטעמא דאם העולה כו' ילפינן מינה דמליקה מטהרת [illegible] ינו דשחיטה מה מצינו בשחיטה שמכשרת באכילה בשום מקום כגון בחולין שמטהרת טריפה מטומאתה גם בקדשים משום אם העולה כו' (אלא אי אמרת) [כן אמרינן] דמליקה שמכשרת באכילה בשום [illegible] הרת טריפה מטומאה גם בחולין (מה) [ומה] מצינו דמתני' דקתני במילתיה דר"ם מה מצינו בשחיטה כו' יש לפרשו דה"ק כדפי' כך נראה למורי ת' מהר"פ : ד] בטהורה דמשמע נבילת בהמה טמאה טהורה : [illegible] ת : ו] דסמיך ס"א דכתיב לעיל מיניה כל חלב שור וכשב וגו' : ז] מאימתי נאסרת הס"ד : ח] מתות וולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה ושכיפרו בעליה כגון שאבדה ושנמצאת : ט] מטהרתה [illegible] ריפות לאו משום דשני מינין הן דלעולם לא יהיו שני מינין רק היכא דבלשון מקרא שני מינין הן כגון בקר וצאן: ותיבות וקשה משילהי אותו ואת בנו מוקף בח"ל ונכתב מן הצד תוס' : יא] דהדיוט לא : יב] דינו לכך נראה כגירסת הספרים אבל נתערב : יג] מעלי' אפי' בנגמר דינו היה : יד] ניכבשינהו דנינידן וכל : טו] תיבות אוסר בכל שהוא נמחק :

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מהו לר"מ וכו' ה"ג טריפה הכשר עגלה היא ומכלל מידי נבילה :

[illegible]

נוסחאות רש"י כת"י

ס"א ואפילו באווזין ותרנגולים. דלא חזו למזבח הוא"ל ואיכא מליקה בשום עוף דנטרינן מטריפה מה טריפה ששוות בכל אף נבילה ששוות בכל (אף נבלה) והדתנן שנשמטה ע'נה שנקטעה רגלה והמולק חולין מטמא בבית הבליעה דלא כר' מאיר: מהו. א) לר"מ כו' ס"א מהו. לר' מאיר מי אמרינן כי היכי דמטהר במליקת אווזין ותרנגולין משום דמשכחת מליקה במין עוף מטהרת כו':

א) עי' רש"י ד"ה מהו לר"מ.

נושא: עריפת עז במקום עגלה ערופה - מהו שעריפתו יטהר את טרפתה

שהמית